

Angående Kullekvarn – Bevarande av en unik kulturmiljö och småskalig vattenkraft

Kullekvarn omnämns första gången i dokument redan år 1562. År 1784 besiktigades den av myndigheterna som en tullmjölkvarn. Genom åren har Kullekvarn ägt flera kvarnar, men dessa har successivt sålts av. Idag står kvarnen som en symbol för vårt kulturarv, med ett högt kulturellt värde, något som Länsstyrelsen tidigare konstaterat i sin inventering.

Vattenflödet genom Kullekvarn har under århundraden passerat genom trädgården och förbinder sjöarna Vederlövsjön och Åsnen. Historiskt sett har de boende varit helt beroende av vattnet, som både varit livsnödvändigt och en viktig resurs. Tidigare fanns här sju vattenkraftverk; idag återstår endast ett – Kullekvarn. Ett ingrepp i denna unika kulturmiljö skulle vara förödande. Vi har i årtionden vårdat och värnat om miljön för att säkerställa dess fortlevnad, men detta arbete riskerar nu att gå förlorat.

Omlöp och vattenflöde – En ohållbar lösning

Förslaget om att skapa ett omlöp med krav på vattenflöde året runt är orealistiskt. Under torra somrar råder torka, vilket innebär att det inte finns något flöde alls. Turbinen i Kullekvarn är i drift från november till mars/april och genererar el som gården är beroende av. I dagens energikris är varje kilowattimme ovärderlig. Att genomföra förändringar i småskaliga vattenkraftverk, där den reella nyttan är minimal, står inte i proportion till kostnaderna.

Ett omlöp på 2–300 meter skulle innebära stora kostnader utan att bidra till nämnvärd miljönytta. Vattendraget har ingen lax och ytterst få andra vandrande fiskarter, förutom möjligtvis ål, som ofta rör sig över land snarare än i vattnet. Den största orsaken till minskningen av fiskarter är inte bristen på omlöp utan den höga surhetsgraden i vattnet.

Ett rikt fågel- och djurliv

Trots utmaningar med vattenkvaliteten har Kullekvarn idag ett rikt fågelliv som är värt att värna. Här finns tranor, hägrar, svanar, änder, ugglor och flera arter av trollsländor, som blodröd ängsslända och blå jungfruslända. Den anslutande våtmarken, kallad "maden", omfattar 40 hektar och är en viktig livsmiljö för dessa arter.

Det känns absurt att på ett möte diskutera ersättning för att bevara våtmarker i området, för att sedan på nästa möte riskera att förlora andra våtmarker genom omlöp eller utrivning av kraftverket. En utrivning skulle leda till att dammen växer igen av sly, vilket skulle skada både miljö och kulturvärden.

Samhällsnyttan med Kullekvarn

Kullekvarn fyller även en praktisk samhällsfunktion. Under torra somrar används vattnet för att fylla gödselspridare och brandbilar, vilket är avgörande för brandberedskap vid skogsbränder. Vid krissituationer kan den reservgenerator som finns vid Kullekvarn säkerställa elförsörjning. Dessa funktioner är ovärderliga, särskilt med tanke på MSB uppmaningar att upprätthålla beredskap för vatten- och elförsörjning.

En vädjan till politiker

Vi vädjar till beslutsfattare att stoppa förslaget om förändringar vid Kullekvarn. Det skulle leda till en katastrof för både kulturmiljön och den lokala miljön. Låt oss istället arbeta för att bevara denna unika plats och dess historiska, ekologiska och samhällsliga värden.

Kullekvarn, den 16 november 2024

Kerstin Danielson

...

M: +46 (0)707-538040
Riddargatan 16 | 114 51 Stockholm